

Broedvogelinventarisaties in de Amsterdamse Waterleidingduinen in 1995

samenstelling Rien Sluys

1 Gijs Kokkieshoek

geïnventariseerd door E. Aartse

Roodborsttapuit

Terreinomschrijving:

Het geïnventariseerde gebied wordt in het noorden begrensd door de Halfwegseslag, in het oosten door het rijwielpad, in het zuiden door de Langevelderslag en in het westen door de Houtweg. Het terrein heeft een oppervlakte van circa 47 ha. waarvan:

circa 7 ha. duinberkenbos

circa 15 ha. duindoorn/vlierstruweel

circa 5 ha. stuifzand en stuifplekken

circa 20 ha. open duin met Duinriet, Zandzegge en Helm.

Volgens het beheersplan wordt een beperkte verstuing toegelaten.

Het terrein is erg geaccidenteerd. Vanaf de Langeveldeberg (27 m + NAP) loopt het terrein glooiend af naar de Langevelderslag en de Halfwegseslag. Paden komen in het terrein niet meer voor. De oude voerbanen zijn thans geheel dichtgegroeid. De Rozendel is nauwelijks meer begaanbaar.

Broedvogels van Gijs Kokkieshoek: 1990 t/m 1995

Soort	90	91	92	93	94	95
Bergeend	-	-	-	-	-	-
Patrijs	-	-	-	-	-	-
Fazant	3	2	1	-	-	-
Schalekster	-	-	-	-	-	-
Wulp	1	1	-	1	-	-
Holenduif	-	-	-	-	1	-
Houtduif	6	7	5	7	7	6
Zomertortel	1	1	1	2	2	2
Koekoek	1	1	1	1	1	1
Boomleeuwerik	1	1	1	-	-	-
Boompieper	5	4	1	1	-	-
Graspieper	-	2	1	-	-	2
Winterkoning	5	2	3	3	3	3

Soort	90	91	92	93	94	95
Heggenus	19	17	23	17	23	17
Roodborst	1	1	1	-	1	1
Nachtegaal	13	16	13	15	21	18
Gekr. Roodstaart	-	1	-	-	1	2
Roodborsttapuit	2	1	1	1	1	3
Tapuit	3	2	3	4	4	3
Merel	8	6	3	5	4	5
Zanglijster	1	-	-	1	1	-
Sprinkhaanzanger	1	1	1	1	2	1
Bosrietzanger	-	-	-	-	1	-
Braamsluiper	4	4	4	5	5	4
Grasmus	13	10	13	13	16	15
Zwartkop	1	-	-	2	2	2
Tuinfluit	-	-	-	-	1	-
Tjiftjaf	2	3	2	2	2	2
Fitis	22	18	15	17	24	21
Staartmees	-	-	-	1	1	-
Glanskop	-	-	-	-	1	-
Pimpelmees	1	-	-	1	2	-
Koolmees	5	3	3	4	5	4
Vlaamse Gaai	1	1	1	1	2	2
Ekster	4	5	4	6	5	5
Ringmus	-	-	-	-	-	-
Kneu	5	4	4	4	5	4
Goudvink	-	-	-	-	1	-
Geelgors	-	-	-	-	-	-
Totaal aantal soorten	26	25	23	24	29	22
Totaal aantal broedgevallen	129	114	105	115	145	123

106

Toelichting

Het was een koud en nat voorjaar na een zeer natte winter. Het Natte Bos op de hoek Houtweg/Halfwegseslag was een echt nat bos. Begin maart stond er ongeveer 20 centimeter water op sommige plaatsen.

Wat de invloed is van het dempen van het Van Limburg Stirumkanaal is (nog) onbekend. Misschien dat in de toekomst in de diepe stuifkuilen eerder grondwater komt te staan.

Spectaculaire veranderingen in aantal hebben zich in 1995 niet voorgedaan. De Gekraagde Roodstaart is "verhuisd" van de overkant van de Halfwegseslag naar het Natte Bos.

Wel een flinke toename van de Roodborsttapuit.

Zou dit toeval zijn, of is hier sprake van een trend?

2 Boeveld-West

geïnvventariseerd door W. Baalbergen en J. Veefkind

Terreïnombschrijving:

Het geïnvventariseerde gebied wordt in het Noorden begrensd door het Finnlayweggetje, in het oosten door de Houtweg en een stukje onverhard wandelpad, in het zuiden door het raster langs de Langevelderslag en in het westen door het voormalige Van Limburg Stirumkanaal.

Het onderzochte gebied kan men grofweg in twee delen verdelen. Het zuidelijke deel wordt grotendeels bepaald door een vrij kaal duinenplateau met toppen van 18 m. Het noordelijke deel is begroeid met struweel. De oppervlakte bedraagt circa 28 ha.

De recreatiedruk is er, mede als gevolg van de dichtbij gelegen ingang, erg groot.

Broedvogels van Boeveld-West: 1986 t/m 1995

Soort	90	91	92	93	94	95
Wilde Eend	-	-	1	1	1	-
Fazant	2	3	2	1	3	-
Meerkoet	-	2?	1	1	-	-
Scholekster	-	1?	-	-	1	-
Houtduif	3	5	3	2	4	2
Zomertortel	1	1	-	1	1	-
Koekoek	1	1	1	1	1	1
Boompieper	2	1	2	1	1	1
Graspieper	2	3	2	2	2	2
Winterkoning	7	2	4	3	4	2
Heggenus	16	7	12	12	12	10
Roodborst	1	1	4	-	1	-
Nachtegaal	8	8	7	9	11	9
Gekraagde Roodstaart	-	-	1	1	1	-
Paapje	-	1	-	-	-	-
Roodborsttapuit	3	3	5	2	4	2
Tapuit	1	-	-	1	1	-
Merel	4	5	4	2	3	2
Zanglijster	-	1	1	1	-	-
Sprinkhaanzanger	2	1	2	1	2	1
Bosrietzanger	1	1	1	1	1	-
Kleine Karekiet	-	1	-	1	1	-
Braamsluiper	1	1	2	3	2	1
Grasmus	10	13	12	14	12	10
Tuinfluit	-	-	-	1	-	-
Tijftjaf	1	1	2	2	2	1
Fitis	18	16	10	13	14	12
Staartmees	-	-	1	2	1	-
Glanskop	1	1	-	-	1	-
Pimpelmees	1	1	-	-	-	1
Koolmees	3	3	4	2	3	-

Soort	90	91	92	93	94	95
Vlaamse Gaai	1	3	-	-	1	1
Ekster	3	5	5	4	4	4
Zwarte Kraai	1	1	1	1	2	1
Kneu	3	10	7	6	7	6
Goudvink	-	-	-	1	1	1
Rietgors	-	-	2	2	3	1
Totaal aantal soorten	26	28	27	31	32	21
Totaal aantal broedgevallen	97	104	99	94	108	71

2 103 2 95 2 2

Toelichting

In 1994 en in het vroege voorjaar van 1995 is het Van Limburg Stirumkanaal gedicht. Het terrein heeft daardoor een ander karakter gekregen. Als gevolg van deze ingreep en het kappen van een groot deel van het Verbrande Vlak heeft de vogelstand het flink te verduren gehad. Het aantal soorten is teruggelopen tot 21 en het aantal broedgevallen was nog nooit zo laag. Ondanks alles is de terugloop toch minder dan verwacht. Door verhoging van de waterstand zullen de lage delen in het terrein een geheel eigen begroeiing krijgen. Juist in deze delen mogen we soorten als Rietgors, Bosrietzanger e.d. gaan verwachten. Dit zal echter nog wel enkele jaren vergen.

3 Wolfsveld-West

geïnvventariseerd door B. Heethuis en J. Jacobs

Terreïnombschrijving:

Het terrein wordt in het noorden begrensd door de Ruigenhoeker Schulpweg, in het oosten door het Finnlayweggetje en in het verlengde daarvan door een denkbeeldige lijn over de Kop van het Ronde Vlak en rechts langs het Spejndel, in het zuiden door het Finnlayweggetje en in het westen door de stuivende zandvlakte van het voormalige Van Limburg Stirumkanaal.

Het terrein heeft een oppervlakte van circa 35 ha., waarin 5 delen n.l. Lange Vlak, Spejndel, Abelen-del, Biezenvlakje en Ronde Vlak grotendeels bestaan uit Meidoorn, Liguster, Berk, Zomereik, Kardinaalsmuts, Vlier en Duindoorn.

Broedvogels Wolfsveld-West: 1986 t/m 1995

Soort	90	91	92	93	94	95
Wilde Eend	1	-	-	-	-	-
Fazant	3	3	3	3	4	2
Houtduif	9	9	6	5	6	3
Koekoek	1	1	1	1	1	1
Zomertortel	2	1	-	-	1	2
Boomleeuwerik	-	-	-	-	-	-
Boompieper	4	2	-	-	-	-
Graspieper	1	1	-	-	1	1

Soort	90	91	92	93	94	95
Winterkoning	14	5	5	9	7	8
Heggemus	19	20	15	16	20	13
Roodborst	-	1	-	-	1	-
Nachtegaal	11	11	9	11	13	11
Gek Roodstaart	1	-	-	-	-	-
Roodborsttapuit	1	2	3	5	4	4
Tapuit	1	1	-	-	-	-
Merel	8	5	2	3	2	6
Zanglijster	1	2	-	1	1	2
Sprinkhaanzanger	5	2	2	-	2	1
Braamsluiper	2	1	-	-	2	3
Grasmus	14	13	10	12	16	14
Tuinfluter	-	-	-	-	-	-
Zwartkop	1	-	-	-	-	-
Tjiftjaf	1	1	2	3	1	1
Fitis	26	21	13	15	20	17
Staartmees	-	-	-	-	1	-
Pimpelmees	-	-	-	1	5	2
Koolmees	5	4	3	7	5	7
Vlaamse Gaai	1	2	1	1	2	1
Ekster	4	4	3	6	5	4
Zwarte Kraai	1	1	1	1	1	1
Kneu	6	6	3	-	6	2
Goudvink	-	-	-	-	1	-
Rietgors	-	-	-	-	-	1
Totaal aantal soorten	26	24	17	17	25	23
Totaal aantal broed-gevallen	143	119	82	100	128	107

Toelichting

Het aantal broedgevallen is in 1995 flink afgenomen, van 128 naar 107. Dit is ruim 16%. Er hebben zich in het terrein flinke veranderingen voorgedaan. Het Van Limburg Stirumkanaal is voor het broedseizoen gedempt en veranderd in een stuivende zandvlakte van 100 meter breed. Ook is er dwars door het terrein een nieuwe surveillanceweg aangelegd. Wellicht verklaren deze verstoringen de achteruitgang. Het zijn vooral de algemeen voorkomende soorten zoals Fazant, Houtduif, Heggemus, Nachtegaal, Grasmus en Fitis die in aantal achteruit gegaan zijn.

4 Westhoek/Haasvelderbeken

geïventariseerd door J. van Saase en W. van Leeuwen

Terreinomschrijving:

Het terrein wordt in het noorden begrensd door de Nieuwe Haasvelderweg of Heiweg, in het oosten door de slag van de Westhoek, in het zuiden door de Starrenbroekerweg en in het westen door de Haasvelder Klugtweg.

Midden door het gebied loopt de Scheidingsbaan, een smal voetpad langs een voormalige eigendoms- en jachtgrens waarop nog oude grensstenen voorkomen met het monogram van mr. Jan Six (1668-1750), een van de eerste eigenaren van dit gebied na de grote verkoop van domeingronden. Ten oosten van de scheidingsbaan ligt de Westhoek, vroeger behorend tot het jachtveld "Paardenkerkhof".

Het terrein is niet sterk geaccidenteerd. De Trapjesberg is met ruim 16 meter + NAP de hoogste duintop. In de omgeving van het Haasveld (oorspronkelijk Haags-Veld) zijn nog vele sporen aanwezig van een vroegere landbouwvestiging, zoals oude teelthoeven (=duinkrochten) en weides, droge wateringen, greppels en oude beekbeddingen.

Broedvogels van Westhoek/Haasvelderbeken: 1986 t/m 1995

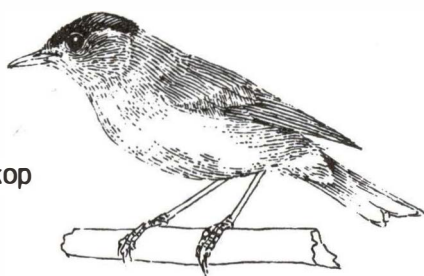
Soort	90	91	92	93	94	95
Fazant	20	19	18	18	19	24
Kievit	-	-	-	-	-	-
Wulp	-	-	-	-	-	-
Houtduif	5	6	4	5	4	4
Zomertortel	4	2	3	1	1	1
Koekoek	3	3	4	5	3	4
Bosuil	-	-	-	-	-	-
Groene Specht	1	1	1	2	1	1
Boompieper	14	11	12	13	12	9
Graspieper	-	-	-	-	-	1
Winterkoning	22	9	9	19	17	14
Heggemus	12	13	9	8	9	9
Roodborst	1	2	2	1	-	1
Nachtegaal	10	10	11	10	10	11
Gekraagde Roodstaart	2	5	4	1	3	1
Paapje	4	3	1	4	-	-
Roodborsttapuit	2	2	6	6	2	3
Tapuit	-	-	-	-	-	-
Merel	7	2	4	2	2	4
Zanglijster	-	-	-	-	-	-
Sprinkhaanzanger	15	10	10	9	9	10
Braamsluiper	7	6	3	2	2	4
Grasmus	25	19	21	22	20	21
Tuinfluter	-	-	1	-	-	1
Zwartkop	-	1	-	-	-	-
Tjiftjaf	5	3	4	3	3	5
Fitis	52	47	44	64	61	59
Staartmees	1	-	-	-	-	-
Glanskop	-	-	-	-	-	1
Pimpelmees	4	5	4	4	3	3
Koolmees	15	14	11	8	10	9
Vlaamse Gaai	4	4	2	-	1	1

Soort	90	91	92	93	94	95
Ekster	6	7	9	5	4	7
Zwarte Kraai	2	2	2	1	1	1
Ringmus	2	-	-	-	-	-
Vink	1	1	-	-	-	-
Kneu	10	10	6	8	7	7
Barmsijs	-	-	-	-	-	-
Totaal aantal soorten	28	27	26	24	23	28
Totaal aantal broedgevallen	256	219	205	221	204	216

217 222 216

5 Hoekgatterduin

geïnventarieerd door S. Vos

Zwartkop

Terrelnomschrijving:

Het onderzochte gebied is c. 50 ha groot. In het noorden en oosten wordt het terrein begrensd door de Hoekgatterweg, in het zuiden door de Zilkerslag (Joppeweg) en in het westen door het Oosterkanaal. Door het gebied lopen enkele zandpaden. Het gebied kenmerkt zich door een rug van vrij kale duinen met veel stuifgaten. We vinden verspreid over het terrein enkele bosjes van voornamelijk eikehakhout zoals b.v. het Amerikaanse Bosje. Langs het Oosterkanaal vinden we enkele bosjes van de Oostenrijkse den.

Broedvogels van Hoekgatterduin: 1986 t/m 1995

Soort	90	91	92	93	94	95
Nijlgans	-	-	-	-	-	1
Bergeend	-	1	1	1	-	1
Wilde Eend	1	3	2	-	4	1
Kuifeend	-	1	1	2	-	-
Boomvalk	-	-	-	1	1	1
Fazant	4	2	-	2	1	1
Waterhoen	-	-	-	1	-	-
Meerkoet	-	-	-	1	-	-
Houtsnip	-	-	-	-	-	-

Soort	90	91	92	93	94	95
Wulp	-	-	-	-	-	-
Houtduif	13	15	10	9	8	6
Zomertortel	2	2	3	-	-	-
Koekoek	1	1	-	1	1	1
Ransuil	1	-	-	-	-	-
Groene Specht	3	3	2	2	1	2
Grote Bonte Specht	2	1	-	-	-	1
Boomleeuwerik	-	-	-	-	-	-
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-
Boompieper	6	5	4	6	7	7
Graspieper	1	-	1	1	1	-
Witte Kwikstaart	-	-	-	-	-	-
Winterkoning	5	3	5	9	8	13
Heggenmus	10	11	11	13	16	12
Roodborst	4	6	5	2	7	6
Nachtegaal	11	10	11	17	12	15
Gekraagde Roodstaart	6	8	7	5	3	7
Roodborsttapuit	1	-	-	-	-	-
Tapuit	-	1	-	-	-	-
Merel	8	9	8	4	5	4
Zanglijster	-	3	1	-	1	2
Sprinkhaanzanger	4	-	1	-	-	1
Braamsluiper	2	3	2	5	1	-
Grasmus	12	11	14	12	11	11
Tuinfluiter	1	-	-	-	1	1
Zwartkop	1	-	1	-	-	-
Tijftjaf	4	1	3	3	5	4
Fitis	42	24	22	33	22	32
Staartmees	1	2	2	1	3	2
Glanskop	1	-	2	-	-	1
Kuifmees	-	-	-	-	1	-
Pimpelmees	5	9	9	8	11	10
Koolmees	9	15	10	16	19	12
Wielewaal	1	-	-	-	-	-
Vlaamse Gaai	2	4	3	2	1	5
Ekster	8	12	8	5	5	5
Zwarte Kraai	1	4	3	1	2	3
Ringmus	-	1	-	-	2	1
Vink	2	3	3	1	-	2
Groenling	1	-	-	-	-	-
Kneu	5	2	2	2	1	2
Goudvink	-	-	-	-	-	1
Geelgors	-	-	-	-	-	-
Totaal aantal soorten	35	31	30	29	29	33
Totaal aantal broedgevallen	181	176	157	195	167	174

166 161 164

Totaal van de kavels 1 t/m 5

Vastgesteld aantal broedgevallen
per soort: Kavels 1 t/m 5 1986 t/m
1995

nijlgans 1995

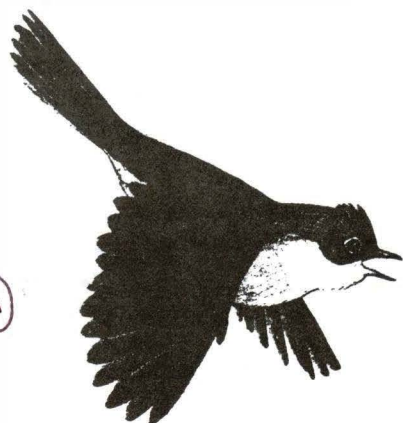
Soort	90	91	92	93	94	95
Bergeend	-	1	1	1	-	1
Wilde Eend	2	3	3	1 4	5	1
Kuifeend	-	1	1	2	-	-
Patrijs	-	-	-	-	-	-
Fazant	32	29	28	24	27	27
Waterhoen	-	-	-	1	-	-
Meerkoet	-	27	1	2	-	-
Scholekster	-	17	-	-	1	-
Kievit	-	-	-	-	-	-
Houtsnip	-	-	-	-	-	-
Wulp	1	1	-	1	-	-
Houtduif	36	42	28	28	29	21
Zomertortel	10	7	7	4	5	5
Koekoek	7	7	7	9	7	8
Bosuil	-	-	-	-	-	-
Ransuil	1	-	-	-	-	-
Groene Specht	4	4	2	4	2	3
Grote Bonte Specht	2	1	-	-	-	1
Boomleeuwerik	1	1	1	-	-	-
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-
Boompieper	31	23	19	21	20	17
Graspieper	4	6	4	3	4	6
Witte Kwikstaart	-	-	-	-	-	-
Winterkoning	53	21	26	43	39	40
Heggemus	76	68	70	66	80	61
Roodborst	7	10	12	3	10	8
Nachtegaal	53	57	51	62	67	64
Zwarte Roodstaart	-	-	-	-	1	-
Gekraagde Roodstaart	9	14	12	7	8	10
Paapje	4	4	1	4	-	-
Roodborsttapuit	9	8	15	14	11	12

Soort	90	91	92	93	94	95
Tapuit	5	4	3	5	5	3
Merel	35	27	21	16	16	21
Zanglijster	2	7	2	3	3	4
Sprinkhaanzanger	27	14	16	11	15	14
Bosrietzanger	1	1	1	1	2	-
Kleine Karekiet	-	1	-	1	1	-
Braamsluiper	16	15	8	17 12	12	15
Grasmus	74	66	70	73	75	71
Tuinfluit	1	-	1	-	2	2
Zwartkop	3	1	1	2	2	2
Tjiftjaf	13	9	13	13	13	13
Fitis	160	126	104	142	141	141
Staartmees	2	2	3	4	6	2
Glanskop	2	1	2	-	2	2
Kuifmees	-	-	-	-	1	-
Pimpelmees	11	15	13	13 21	16	14
Koolmees	37	39	31	37	42	32
Wielewaal	1	-	-	-	-	-
Vlaamse Gaai	9	15	7	4	7	10
Ekster	25	33	29	26	23	25
Zwarte Kraai	5	8	7	4	6	6
Ringmus	2	1	-	-	2	1
Vink	3	4	3	1	-	2
Kneu	29	32	22	20	26	21
Barmsijs	-	-	-	-	-	-
Goudvink	-	-	-	1	3	2
Geelgors	-	-	-	-	-	-
Rietgors	-	-	2	2	3	2
Totaal aantal soorten	40	43	40	41	40	39
Totaal aantal broedgevallen	806	732	650	661	745	728

806 729 649 698 746 691

Holenduif
'94

Boomvalk
'93 '94 '95 ①

Grasmus

696

6. Haasveld 1995

Geïnterviewd door R. Sluys

Terreïnschrijving

Het terrein is 75 ha groot en wordt in het noorden begrensd door een denkbeeldige lijn van de Starrenbergen naar de noordrand van het Achterhaasveld, in het oosten door de Oude Haasvelderweg en Haasvelder Klugweg, in het zuiden door de Ruigenhoeker Schulpweg en in het westen door de duinen van de Starrenbergen. Het is een gevarieerd duinterrein met hoge droge duinen, waarvan de begroeiing voornamelijk bestaat uit Duindoorn, Liguster en Kruipwilg. Ten westen van de Haasvelder Kijkberg bevinden zich grote stuifplekken met een prachtige helmvegetatie. In het terrein komt plaatselijk een zeer dichte duindoornbegroeiing voor, met daartussen enkele Vlieren en Meidoorns. In het gebied liggen twee dennenbossen, nl het Haasveld en het Achterhaasveld. Verder bevinden zich in het terrein een aantal duinbosjes met wat loofhout, waarvan het Watervlak het belangrijkste is. Dit bosje heeft een goed gevarieerde begroeiing met o.a. Berk, Meidoorn, Vlier, Duindoorn, Liguster, Gelderse roos en verschillende soorten wilgen. Doordat er ook een goede onderbegroeiing aanwezig is, broeden er veel verschillende soorten vogels.

Broedvogels van het Haasveld

Soort	1979	1983	1995
Wilde Eend	2	-	-
Fazant	11	12	2
Scholekster	1	-	-
Kievit	4	-	-
Wulp	4	1	-
Houtduif	40	45	9
Zomertortel	1	4	1
Koekoek	1	1	2
Bosuil	-	-	1
Ransuil	-	-	1
Groene Specht	1	1	1
Boomleeuwerik	-	2	-
Veldleeuwerik	4	-	-
Boompieper	-	-	2
Graspieper	-	-	7
Winterkoning	2	8	13
Heggenus	12	22	13
Roodborst	2	3	9
Nachtegaal	6	14	20
Gekraagde Roodstaart	2	5	1
Paapje	1	-	-
Roodborsttapuit	-	-	6
Tapuit	3	4	-
Merel	4	7	9

Soort	1979	1983	1995
Zanglijster	-	2	1
Sprinkhaanzanger	-	4	1
Bosrietzanger	-	-	1
Braamsluiper	1	4	4
Grasmus	1	4	34
Tuinfluit	-	2	-
Zwartkop	1	-	2
Tijftjaf	-	-	11
Fitis	36	47	39
Goudhaantje	-	-	2
Staartmees	2	1	-
Glanskop	1	-	1
Kuifmees	-	-	3
Pimpelmees	-	-	5
Koolmees	5	18	15
Vlaamse Gaai	4	5	2
Ekster	6	8	1
Zwarte Kraai	-	2	1
Ringmus	-	4	-
Vink	5	3	9
Kneu	11	9	5
Barmsijs	-	1	-
Rietgors	-	-	1
Aantal soorten	29	29	35
Aantal broedgevallen	174	243	235

Toelichting:

Ten opzichte van de vorige twee inventarisaties in 1979 en 1983 vallen een paar dingen direct op. Alle grote grondbroeders zijn verdwenen en de Fazant is sterk achteruit gegaan. De Houtduif is zeer sterk afgenomen, bij deze soort zou predatie van de Havik weleens een belangrijke factor kunnen zijn, in het Achterhaasveld en het Haasveld werden vele prooiresten van de Houtduif gevonden. Iets wat overigens ook gezegd kan worden van de Ekster.

Verdwenen zijn verder Boom- en Veldleeuwerik, soorten die evenals de grotere grondbroeders in het gehele zuidelijk duin verdwenen zijn. Ongetwijfeld spelen veranderende terreinomstandigheden en predatie van de Vos een rol, Beide soorten doen het overigens landelijk ook slecht. Dat het terrein ruiger is geworden in de tussenliggende periode laat zich aflezen aan het aantal struweelvogels dat toegenomen is. Waar vroeger Veldleeuweriken rondscharrelden, lopen nu Graspiepers lijkt het wel. Deze soort heeft minder problemen met wat hoger gras. Ook de Tapuit vinden we niet meer terug, op drie paar na in Gijs Kokkieshoek is de soort in het zuidelijk duingebied verdwenen. Bij het Paapje is de situatie nog zorgelijker. Deze soort is helemaal uit het zuidelijk duin verdwenen. Echt spectaculair is de toename van de Grasmus

van 1 paar in 1979 naar 34 paar in 1995. Bij de kolonisatie van het terrein door deze soort spelen volgens mij meerdere factoren een rol. De vraag is alleen welke?

Verder is het opvallend dat de Roodborsttapuit zo sterk vooruit gegaan is. De sterke toename van de Tjiftjaf valt te verklaren uit het hoger geworden loofhout. Het zelfde zou gezegd kunnen worden van de Pimpelmees. Je zou verwachten dat de Gekraagde Roodstaart ook zou profiteren van het ouder wordende loofhout, maar hier valt juist de sterke afname op. De oorzaak hiervan is mij onbekend, in Hoekgatterduin bv. is de stand in vergelijking met 1980 niet veranderd.

De Boompieper is als nieuweling in het terrein verschenen. Hier lijkt sprake van een steeds westelijker opdringen van deze soort in de AW-duinen.

Ten opzichte van 1983 zijn er elf soorten verdwenen en hebben dertien soorten hun intrede gedaan.

7. De Vellen 1995

Geïnterviewd door W. Baalbergen, B. Heethuis, J. Jacobs en J. Veefkind

Terreinomschrijving

De kavel grenst in het noorden aan de provinciegrens, in het oosten aan de Scheidingsbaan, in het zuiden aan de Vogelenvelderweg en Nieuwe Haasvelderweg en in het westen aan de duinenrij van de Marelberg. De kavel heeft een grootte van circa 88 ha.

Het terrein wordt voor een groot deel gevormd door de Vellen, een ruig, dichtbegroeid duingebied. De duindoorn is daar een veel voorkomende struik. Het terrein wordt in tweeën gesplitst door het noord-zuid lopende Vellepad. Direkt ten westen van het Vellepad ligt het "Weitje van de blauwe paal". Sinds enkele jaren is er 's winters en in het voorjaar van het weitje niet veel meer over, het staat dan geheel onder water. Marelberg en het Meeuwenduin zijn de hoge punten in het landschap

Broedvogels van De Vellen

Soort	81	85	oost	west	totaal 95
Nijlgans	-	-	-	1	1
Fazant	9	5	3	4	7
Scholekster	1	1	-	-	-
Kievit	1	-	-	-	-
Houtsnip	1	-	-	-	-
Wulp	1	2	-	-	-
Houtduif	7	7	3	4	7
Zomertortel	1	2	1	-	1
Koekoek	2	2	1	1	2
Groene Specht	2	1	1	1	2
Boomleeuwerik	-	1	-	-	-
Veldleeuwerik	1	2	-	-	-

Soort	81	85	oost	west	totaal 95
Boompieper	2	7	3	5	8
Graspieper	1	2	2	8	10
Witte Kwikstaart	1	-	-	-	-
Winterkoning	13	4	7	11	18
Heggemus	19	26	8	8	16
Zanglijster	4	1	-	1	1
Merel	16	6	1	4	5
Tapuit	11	7	-	-	-
Roodborsttapuit	-	-	-	6	6
Paapje	1	1	-	-	-
Gekraagde Roodstaart	14	7	2	2	4
Nachtegaal	18	16	3	3	6
Roodborst	5	5	2	1	3
Sprinkhaanzanger	4	7	3	5	8
Zwartkop	3	1	-	-	-
Grasmus	18	16	9	24	33
Braamsluiper	3	3	-	2	2
Fitis	65	50	17	40	57
Tjiftjaf	1	-	3	5	8
Koolmees	15	12	12	6	18
Pimpelmees	-	3	3	1	4
Glanskop	1	-	1	-	1
Kneu	10	6	1	3	4
Barmsijs	11	7	-	-	-
Ringmus	19	7	-	-	-
Ekster	7	9	4	3	7
Vlaamse Gaai	3	2	2	1	3
Zwarte Kraai	-	1	3	-	3
Rietgors	3	3	-	2	2
Totaal aantal soorten	36	34	24	26	29
Totaal aantal broedgevallen	294	224	95	152	247

Toelichting:

De Vellen zijn dit jaar opnieuw geïnterviewd. De vorige twee keren vonden de tellingen plaats in 1981 en 1985. Het perceel is in twee gedeelten onderzocht. W. Baalbergen en J. Veefkind namen het gedeelte ten westen van het Vellepad voor hun rekening, terwijl B. Heethuis en J. Jacobs de oostelijke helft inventariseerden.

In de 10 jaar na de laatste inventarisatie in 1985 is het aantal soorten met 5 gedaald. Er verdwenen 9 soorten, nl. Scholekster, Wulp, Boomleeuwerik, Veldleeuwerik, Tapuit, Paapje, Zwartkop, Barmsijs en Ringmus. Nieuwkomers waren Tjiftjaf, Glanskop, Roodborsttapuit en Nijlgans. Het totaal aantal broedgevallen ligt tussen het aantal van 1981 en 1985.

De verruiging van het terrein wordt geïllustreerd door de sterke toename van de Grasmus en Roodborsttapuit. Ook de Graspieper voelt zich blijkbaar goed thuis op de meer vergraste bodem. De Tjiftjaf profiteert duidelijk van de toename van hoger hout.

8. Marelvlak 1995

Geïnterviewd door E. Aartse

Terrelnomschrijving:

Het geïnterviewde gebied wordt in het noorden begrensd door het Van Limburg Stirumkanaal, in het oosten door de Oude Haasvelderweg, in het zuiden door de hoge duinen van de Middelbergen en in het westen door de duinenrij van de Planken-berg. Het terrein heeft een oppervlakte van circa 35 ha.

Tegen de Oude Haasvelderweg ligt het bos van het Marelvlak. Dit bos bestaat plaatselijk uit hoge berken en meidoorns met ondoordringbare stru- welen van duindoorn, liguster, egelantier en honds- roos.

De vele voerbanen, die het bos in de jaren zeven- tig een parkachtig karakter gaven, zijn volledig overwoekerd en niet meer in het terrein terug te vinden. Hierdoor is het bosje soms moeilijk op broedvogels te inventariseren omdat "stille" vogels makkelijk over het hoofd gezien worden.

Het bijenvlakje heeft een klein bosje met een be- perkt aantal broedvogels zowel in soort als in aantal.

Ingeklemd tussen de duinen van de Planken-berg en het Van Limburg Stirumkanaal ligt een gebiedje met veel stuifplekken en -kuilen en wat lichte be- groeiing.

De Stort van het Marelvlak is een afwisselend duinlandschap met duintjes, bosjes en struwelen met voornamelijk duindoorn, liguster en wat krui- wilg.

Broedgevallen Marelvlak

Soort	1979	1983	1995
Krakeend	1	-	-
Fazant	2	1	-
Houtsnip	1	-	-
Wulp	1	-	-
Houtduif	5	7	9
Tortelduif	1	2	2
Koekoek	2	2	1
Ransuil	1	-	-
Boompieper	-	-	2
Graspieper	2	-	1
Witte Kwikstaart	-	1	-
Winterkoning	2	9	17
Heggenmus	11	16	21
Roodborst	2	1	3
Nachtegaal	15	12	14

Soort	1979	1983	1995
Gekraagde Roodstaart	2	3	1
Paapje	1	-	-
Roodborsttapuit	1	-	4
Tapuit	1	2	-
Merel	5	3	4
Zanglijster	1	-	1
Grote Lijster	-	1	-
Sprinkhaanzanger	1	5	2
Bosrietzanger	1	1	-
Braamsluiper	2	4	4
Grasmus	11	10	16
Tuinfluit	1	-	-
Zwartkop	1	1	1
Tjiftjaf	1	1	4
Fitis	43	25	40
Staartmees	1	-	-
Glanskop	1	-	1
Pimpelmees	-	2	1
Koolmees	3	9	9
Vlaamse Gaai	1	2	1
Ekster	1	5	3
Zwarte Kraai	-	-	1
Vink	1	-	1
Kneu	8	7	5
Barmsijs	4	3	-
Goudvink	-	-	1
Rietgors	-	1	-
Totaal aantal soorten	35	27	28
Totaal aantal broedge- vallen	138	132	170

Toelichting:

Het Marelvlak is een onderdeel van kavel E, Mid- delbergen, dat in 1979 en 1983 is geïnterviewd door W. Baalbergen, B.C. {Punt en mevr. H. Veef- kind-Lieneman .

Uit de soortenkaartjes, opgenomen in het rapport Broedvogelinventarisatie Amsterdamse Waterlei- dingduinen 1978 t/m 1985 van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, uitgege- ven in 1986, zijn de soorten uit het Marelvlak over 1979 en 1983 overgenomen zodat een vergelijking met de resultaten (onder de nodige restricties) mo- gelijk is.

De restricties zijn:

- Het terrein:

Vooral het bos van het Marelvlak met omgeving, is meer maar vooral ruiger begroeid dan in 1979 en 1983.

Het weer

Winter 1978/79 was een strenge winter, die vooral onder de standvogels als Winterkoning en Hegge-

mus veel slachtoffers heeft gemaakt. Winter 1982/83 was een vrij zachte winter met een zeer natte lente. Winter 1994/95 was een zeer zachte winter met veel regen, maar een koud voorjaar. In 1995 is een gedeelte van het Van Limburg Stirumkanaal gedempt. De taluds van het resterende gedeelte zijn tot in het water ontdaan van de begroeiing. Meerkoeten en Kuifeenden werden wel waargenomen, maar door het ontbreken van nestgelegenheid hebben ze daar niet gebroed. De Rietgors die vanaf 1983 ieder jaar langs het kanaal bij de Stort van het Marelvak te horen en te zien was, keerde ook in 1995 terug. Toen echter kaalslag op de taluds plaatsvond, is de Rietgors vertrokken. De Winterkoning die in 1979 door de strenge winter nauwelijks nog voorkwam, herstelde zich evenals de Heggemus. Opvallend was de toename van de Roodborsttapuit. Bekend is dat de aantalsverlopen van deze soort zeer wisselend kunnen zijn. Kennelijk is er

nu weer sprake van een pieksituatie. Het aantal Roodborsttapuiten is in de duine sinds 1984 verdubbeld.

De Tapuiten zijn verdwenen, doch dit verschijnsel doet zich voor in alle geïnventariseerde gebieden. In de duinen is sinds 1984 het aantal Tapuiten met meer dan de helft afgenomen. Deze achteruitgang wordt toegeschreven aan de toenemende verruiging en vergrassing van de duinen.

De Barmsijs is eveneens verdwenen. De piek van deze soort lag eind zeventiger jaren en begin tachtiger jaren.

Nieuw in het terrein zijn de Goudvink, de Boompieper en de Zwarte Kraai. Soorten komen en soorten gaan. In kleine gebieden, zoals het Marelvak is uiteraard geen trend aan te geven, omdat het vaak om enkele broedgevallen gaat. Daarom is inventariseren zo leuk, omdat je ieder jaar toch weer voor verrassingen komt te staan.

IVN zonder puntjes!

Paul Paumen

De puntjes in I.V.N. zijn verdwenen! Dat ligt niet aan van Dale's nieuwe spelling (hebt u ook zo'n moeite met pannenkoek)

maar aan de gewijzigde landelijke naamgeving van IVN met name: Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie.

Bladerend door de notulen om dit jaarverslag over 1995 te schrijven, vond ik deze notitie. Hoewel wij, als IVN-afdeling Noordwijk, de aandachtspunten van de landelijke Vereniging op de voet volgen, liggen onze prioriteiten bij de activiteiten in - en vanuit het Jan Verwey Natuurcentrum.

In het centrum was er afgelopen jaar werk genoeg. Er werden nieuwe speuropdrachten samengesteld, een video recorder aangeschaft, die een goede en interessante ondersteuning bood bij de vleermuizenexpositie (Helaas is de Video-recorder intussen ontvreemd!). Naast het rondleiden tijdens de openingsuren vergde het voorbereiden en begeleiden van groepen en scholen veel inzet, vooral als ter elfde ure bv de braakballen opraakten en een dia-serie moest worden geïmproviseerd. In totaal werden 45 groepen ca 1100 kinderen rondgeleid.

Binnen onze eigen organisatie veranderde er niet veel, automatische incasso van contributie werd mogelijk en inkopen voor de JVV-balie worden voortaan door Riet Alkemade verzorgd. Bedankt Joop de Groot!

Verder door de notulen bladerend, bedenk ik dat het voor IVN-leden een prettige bijkomstigheid is, dat bij het maken van natuurpaden(boekjes) zo'n route meerdere malen moet worden gelopen. Dat doen we met veel plezier en daarbij wordt veel gediscussieerd over de waarnemingen en wat al dan

niet in de route moet worden opgenomen.

Dit jaar waren wij veel in de Noordduinen maar ook bv in Wassergeest om uilengeluiden te beluisteren. Ter voorbereiding van het herstnatuurspel zijn we vaak op pad geweest in het Leeuwenhorstbos. De "Beestenbende in het bos" waar 275 kinderen op af kwamen werd een groot succes.

Grappig is het om in de notulen terug te zien, de staccatoachtige manier waarop waarnemingen zijn vastgelegd, die ik u niet wil onthouden zoals: Annie heeft orangerode stropalia en een hazepootje, Joop ziet ijsvogel en Jaap hoort een motorbootje in de lucht (snip), bij Verkade zijn gehakkelde Aurelia en rouwmantels, windrinkers zien vleermuizen, Paul ontdekt vogelgekte op Vlieland en Annie weet alles van het seksuele leven van een slak.

Het jaar 1995 is afgerond, verzoeken om IVN-ondersteuning in het nieuwe jaar zijn alweer binnen: VVV Noordwijk vraagt medewerking voor de wandelmaand april, Gemeente Noordwijk vraagt of we meedoen aan "Clubwijs", een Camping vraagt of we excursie willen leiden.....

Laat maar komen die nieuwe lente!